

Erven

De notaris luistert,
geeft raad en tekent mee.

5

www.notaris.be

De materie die aan bod komt in deze brochure is bijgehouden tot en met maart 2015. De lezer dient er rekening mee te houden dat de regelgeving snel wijzigt.

Wees dus voorzichtig bij de raadpleging van deze brochure en bij twijfel, raadpleeg uw notaris.

Inhoud

Wie zijn volgens de wet onze erfgenamen	p. 3
Moet men een erfenis aanvaarden	p. 7
Hoeveel kost erven	p. 7
Kunnen we onze erfgenamen zelf kiezen	p. 9
Wat is precies een testament	p. 13
Conclusie	p. 17

Algemeen

In onze steeds complexer wordende maatschappij wil de notaris u een helpende hand reiken. Veel pijnlijke situaties kunt u voorkomen door tijdig zijn of haar advies in te winnen. Het behoort trouwens tot de taak van de notaris u te informeren en u onpartijdig te adviseren.

Een eerste oriëntatiegesprek zal meestal gratis zijn. Indien er een grondige dossierstudie nodig is, maakt u best vooraf een duidelijke afspraak over de vergoedingen. Een notaris mag de vergoeding voor zijn diensten niet vrij vaststellen, maar moet een tarief eerbiedigen dat in de meeste gevallen bij wet is vastgesteld. Op dit tarief is sinds 1/1/2012 bijhorend btw verschuldigd.

Elk jaar gaan meer dan 2 miljoen cliënten bij de notaris langs voor advies en het verlijden van akten. In België zijn momenteel +/- 1.527 notarissen actief in +/- 1.173 notariskantoren, waaronder 326 associaties die samen 694 notarissen groeperen. Zij zijn verenigd in de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat.

In deze serie zijn ook volgende onderwerpen beschikbaar: Ongehuwd samenwonen, Huwen, Echtscheiding door onderlinge toestemming, Schenken, Kopen & financieren, Huren verhuren, Vennootschappen, Successierechten, Wat kan een notaris voor u doen?, Bemiddeling, Landpacht, Recht van erfpacht-opstal-natrekking en Successieplanning.

De wetten veranderen snel. Misschien is er reeds een aangepaste versie van deze brochure te vinden op onze website.

U vindt alle contactgegevens van de notariskantoren in het adresboek op onze website WWW.NOTARIS.BE

De wetgever heeft een rangschikking opgesteld en de erfgenamen ingedeeld in vier orden volgens bloedverwantschap.

Uit het leven gegrepen

ALGEMENE PRINCIPES

Wanneer de overledene, ook erflater genoemd, geen testament of huwelijkscontract heeft opgemaakt, wijst de wet de erfgenamen aan.

De wetgever heeft een rangschikking opgesteld en de erfgenamen ingedeeld in vier orden volgens bloedverwantschap, te weten:

- alle afstammelingen van de erflater: kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen, ...
- als de overledene geen afstammelingen nalaat: de ouders van de erflater samen met zijn broer(s) en zuster(s) en/of hun afstammeling(en)
- als de overledene noch afstammelingen, noch broer(s), zuster(s) en/of hun afstammeling(en) nalaat: alle bloedverwanten in opgaande lijn: (ouders, grootouders, overgrootouders, ...).
- als de overledene geen erfgenamen van eerste, tweede of derde orde nalaat: ooms, tantes en hun nakomelingen (neven en nichten dus), grootooms, groottantes. Een hogere orde sluit een lagere steeds uit.

Binnen de orde bepaalt **de graad** of men al dan niet erft. In rechte lijn zijn er zoveel graden als er generaties zijn tussen de personen. Zo is er tussen ouders en hun kinderen 1 generatie. Zij staan dus tot elkaar in de 1ste graad.

Tussen grootouders en kleinkinderen telt men 2 generaties. Zij staan tot elkaar in de 2de graad. In de zijlijn bepaalt men de graad via de gemeenschappelijke stamouders. Men telt de generaties vanaf de overledene tot de gemeenschappelijke stamouder in opgaande lijn. Vanaf deze stamouder daalt men vervolgens af tot aan de erfgenaam. Een zuster is bijvoorbeeld een bloedverwant in de 2de graad.

Twee neven staan tot elkaar in de 4de graad. Er wordt dus geteld via ouders, respectievelijk grootouders (gemeenschappelijke stam).

De regels van orde en graad worden samen toegepast. Op deze regels bestaan twee uitzonderingen: de plaatsvervulling en de kloving.

- Plaatsvervulling doet zich voor wanneer een bloedverwant die zelf zou geërfd hebben ofwel reeds overleden is ofwel de nalatenschap heeft verworpen dan wel onwaardig is om te erven. Onwaardig om te erven is de persoon die de overledene heeft vermoord of een poging hiertoe heeft gedaan. Daarnaast kan iemand die veroordeeld is voor het toebrengen van slagen en verwondingen, voor verkrachting of sommige, andere geweldfeiten, eveneens door de rechter als onwaardig tot erven worden verklaard.

Zijn plaats wordt ingenomen door zijn dichtste afstammelingen, die samen dan het deel krijgen dat normaal zou zijn toegekomen aan de vervangen erfgenaam. Zo zullen de kleinkinderen van de erflater (hun grootvader), samen de plaats innemen van hun vader (die overleden is, verworpen heeft of onwaardig is verklaard).

- Als een overledene geen echtgenoot of afstammelingen en geen broers en/of zusters en/of afstammelingen nalaat, is er sprake van kloving. In dit geval wordt de nalatenschap gesplitst in twee helften, waarvan de ene helft toekomt aan de bloedverwanten via vader (vaderlijke lijn) en de andere helft aan de bloedverwanten via moeder (moederlijke lijn). De regels van orde en graad worden dan binnen elke lijn afzonderlijk toegepast.

BIJZONDER STATUUT VAN DE ECHTGENOOT

De **echtgenoot** neemt een bijzondere plaats in. Gehuwd zijn en wel of geen kinderen hebben, geeft een totaal verschillend beeld. Laten wij enkele herkenbare situaties overlopen.

DE OVERLEDENE WAS GEHUWD EN HAD KINDEREN

De weduwe of weduwnaar krijgt het vruchtgebruik van de hele nalatenschap, de kinderen krijgen de blote eigendom. Alle kinderen van de overledene, uit een vorig of uit het laatste huwelijk, buitenhuwelijkse en geadopteerde, zijn gelijkgesteld en hebben dezelfde rechten. De kinderen krijgen ieder een gelijk deel. Als een kind vooroverleden is (of verworpen heeft of onwaardig is om te erven), dan erven zijn kinderen in zijn plaats. Zijn er geen kinderen, dan gaat zijn deel naar zijn broers en zusters.

DE OVERLEDENE WAS GEHUWD EN HAD GEEN KINDEREN

De weduwe of weduwnaar krijgt de hele gemeenschap in volle eigendom en het vruchtgebruik van de eigen goederen van de echtgeno(o)t(e).

De blote eigendom van deze goederen gaat naar de familie van de overledene in deze volgorde:

- de broers en zusters, met vader en/of moeder als zij nog leven;
- de vader én moeder wanneer de overledene geen broers of zusters had;
- de vader of moeder als er geen broers en/of zusters zijn en een van de ouders al is overleden. Samen met die vader of moeder erven dan ook in volgorde: de grootouders, ooms en tantes, neven en nichten, grootooms en groottantes langs de kant van de overleden ouder;
- de ooms, tantes, neven en nichten, grootooms en groottantes.

Zolang de weduwe of weduwnaar leeft, moet de familie haar of hem het gebruik en het genot van die eigen goederen laten. Als de overledene geen kinderen en ook geen verdere familieleden nalaat, erft de langstlevende echtgenoot de hele nalatenschap in volle eigendom.

Een speciale bescherming is voorzien voor de gezinswoning met huisraad. De weduwe of weduwnaar zal deze woning steeds mogen betrekken en gebruiken, wie ook blote eigenaar is, kinderen, stiefkinderen, broers, zusters, neven en/of nichten. De echtgenoten kunnen elkaar meer geven dan het deel waarin de wet voorziet. Zij moeten dan wel een testament in elkaars voordeel opstellen, of een contractuele erfstelling. Via een testament is het zelfs

mogelijk een regeling te treffen voor het geval men samen overlijdt. Ook voor de langstlevende is het testament bijzonder geschikt. Daar men na een zekere tijd een meer nuchtere kijk heeft op zijn huwelijk, en de samenstelling van zijn gezin kent (aantal kinderen: zie verder), kan men pas dan weten welk deel van het vermogen mag worden vermaakt en kan men de samenstelling van het legaat in detail bepalen.

ONGEHUWDE OF NIET MEER GEHUWDE ERFLATER MET KINDEREN

Deze erven de hele nalatenschap.

ZONDER KINDEREN, MAAR WEL MET:

- ouder(s) en broer(s) en/of zuster(s): vader en/of moeder krijgen ieder 1/4 in volle eigendom. De overige 3/4 of 2/4 gaan naar de broers en zusters;
- ouders (geen broers en/of zusters in leven): vader en moeder krijgen alles;
- broers en zusters en/of kinderen van vooroverleden broers en/of zusters: deze erven de hele nalatenschap;
- andere familieleden tot en met de vierde graad: deze erven de hele nalatenschap.

DE LANGSTLEVENDE VAN EEN SAMENWONEND KOPPEL

De wettelijk samenwonende partner is erfgenaam als hij met de erflater samengewoond heeft en met hem een verklaring van wettelijke samenwoning heeft afgelegd. Hij erft het vruchtgebruik op de woning en de meubelen die er zich in bevinden. De samenwonende mag dan wel geen afstammeling zijn van de erflater. Er moet geen testament zijn nagelaten en de verkrijger moet geen inbezitstelling vragen. Hij treedt zo automatisch in het bezit van de rechtsvoorganger van de goederen

die hij erft. Hij zal wel gehouden zijn tot de intresten van de schulden van de nalatenschap en dit in de verhouding die wordt bepaald door de waarde van de met vruchtgebruik bezwaarde goederen tot het totaal van de nalatenschap. Wil men meer laten vererven aan de persoon met wie men samenleeft dan moet men via een testament een legaat opmaken van de bezittingen die men wil legateren. Daarbij moet men wel rekening houden met de gereserveerde rechten van de kinderen. Bij het bestaan van twee kinderen hebben ze elk recht op minimaal een derde van de nalatenschap, waardoor men nog slechts één derde kan legateren aan de persoon met wie men samenleeft. De samenwoners kunnen elkaar ook minder geven dan wat de wet voorziet. Aldus kan de duur worden beperkt van het vruchtgebruik, ofwel kan men verhinderen dat de langstlevende de woning verhuurt, enz. De samenwoner kan zelfs het wettelijk vruchtgebruik helemaal uitsluiten. De erfgenaam zal eventueel ook moeten bijdragen tot het onderhoud van de kinderen van de erflater binnen de grenzen van de voordelen die hij heeft verkregen.

Opgelet: wie met de overledene samenwoonde, echter zonder de verklaring van wettelijke samenwoning te hebben afgelegd, is geen wettelijke erfgenaam. Wil men van elkaar erven dan moet een testament in die zin worden opgemaakt. Ook bedingen van aanwas kunnen er voor zorgen dat de langstlevende van de samenwonenden bepaalde goederen toebedeeld krijgt. Wanneer er helemaal geen erfgenamen zijn, komt de nalatenschap toe aan de Staat.

De notaris heeft de rol van bemiddelaar en is expert in het opstellen van overeenkomsten.

Moet men een erfenis aanvaarden

Niet noodzakelijk. De wet laat u de keuze tussen:

- zuiver te aanvaarden;
- te aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving;
- te verwerpen.

Meerderjarige en bekwame erfgenamen zullen in principe de nalatenschap **aanvaarden**.

Dit houdt in dat zij de erfenis ontvangen, maar ook instaan voor de betaling van alle schulden. Overtreffen deze laatste het actief, dan zullen zij moeten bijleggen.

Wanneer vooraf niet geweten is of er nog schulden zijn, **aanvaardt** men het best **onder voorrecht van boedelbeschrijving**.

Dit is een welbepaalde procedure, waarbij men nooit méér schulden zal moeten betalen dan het actief dat men erft. In het slechtste geval zal men dus niets ontvangen, maar ook niets moeten opleggen.

Wanneer men weet dat er massa's schulden zijn, **verwerpt** men de nalatenschap best ineens. "Aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving" en "verwerpen" gebeurt op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg waar de erflater zijn woonplaats had of bij een notaris naar uw keuze.

Bezint eer je begint: zodra men de nalatenschap heeft aanvaard, kan men in principe niet meer verwerpen en als men de erfenis heeft verworpen kan men niets meer ontvangen uit deze nalatenschap.

Hoeveel kost erven

Heeft u geërfd van een erflater die zijn woonst in België had, dan zult u erfbelasting moeten betalen. Op basis van een aangifte van nalatenschap zal de ontvanger de verschuldigde rechten berekenen en het aandeel van elke erfgenaam of legataris (dit is de persoon die iets verwerft krachtens een testament) bepalen.

In het algemeen kan men stellen dat het tarief verhoogt naargelang het bedrag en verschilt naargelang de graad van verwantschap.

Om het juiste tarief te kennen moet worden nagegaan in welk gewest de erflater in de laatste 5 jaar het langst zijn woonplaats had.

De toepasselijke regels verschillen immers voor het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De inhoud, opstelling
en formulering van een
testament is zeer
belangrijk.

Kunnen wij onze erfgenamen zelf kiezen

INLEIDING

Niet altijd. De wet voorziet dat een bepaald gedeelte van de nalatenschap moet voorbehouden of gereserveerd worden voor de echtgenoot, kinderen, klein-, achterkleinkinderen, ouders, groot- of overgrootouders.

Zo kunnen ouders hun kinderen niet volledig onterven.

Indien men geen kinderen heeft en niet gehuwd is, genieten de ouders eveneens van een reserve.

VERSCHILLENDE CATEGORIEËN ERFLATERS

De omvang van de reserve wordt bepaald in functie van de erfgenaam.

Over het gedeelte van de nalatenschap dat niet gereserveerd moet worden, kan de erflater volledig vrij beschikken.

Welke schikkingen kan men treffen?

GEHUWDEN

Indien de echtgenoten een wettelijke of bedongen gemeenschap hebben, voorziet de wet dat de helft van deze gemeenschap samen met de persoonlijke goederen van de overledene zijn of haar nalatenschap zullen vormen.

Via huwelijkscontract of latere wijziging hieraan, kunnen de echtgenoten van deze wettelijke regeling afwijken en de huwgemeenschap zelfs volledig in volle eigendom

aan de langstlevende toebedelen.

De nalatenschap van de eerst overleden echtgenoot zal dan geen gemeenschappelijke goederen bevatten.

GEHUWDEN MET KINDEREN

Zodra de nalatenschap bepaald is, voorziet de wet dat tenminste het vruchtgebruik op (het deel in) de gezinswoning en de inboedel gereserveerd moeten worden voor de weduwe of de weduwnaar.

Gebeurlijk bijkomend moet deze nog het vruchtgebruik bekomen tot de helft van de goederen van de nalatenschap. Deze laatste bepaling geldt niet voor echtgenoten van wie minstens een van hen afstammelingen heeft uit een andere relatie.

De rest van de nalatenschap vormt het beschikbare gedeelte dat vrij toegekend kan worden, of aan de overlevende echtgenoot, of aan de kinderen, of aan derden, rekening houdend met de reserve van de kinderen.

GEHUWDEN ZONDER KINDEREN

De wet bepaalt dat de gemeenschap in volle eigendom toekomt aan de langstlevende. Eigen goederen keren echter terug naar de familie van de overledene. Wil men dat ook deze goederen naar de langstlevende gaan, dan moet er bijgestuurd worden. Immers de wet voorziet in principe enkel in een vruchtgebruik.

Via een testament kan men ervoor zorgen dat de langstlevende ook de eigen goederen van de vooroverledene in volle eigendom krijgt. Voorziet men hierin niet, dan zal enkel de familie van de langstlevende erven. In een testament kan men dit corrigeren en bijvoorbeeld voorzien dat: "Ingeval mijn echtgenoot voor mij overlijdt, stel ik aan als algemene legatarissen:

- voor de ene helft de wettige erfgenamen van mijn echtgenoot;
- voor de andere helft mijn wettige erfgenamen".

Zo legt men voor beide families de erflat terug gelijk. Dit hoeft uiteraard niet: men kan evengoed één bepaalde persoon of instelling aanwijzen. Zolang ouders, groot- of overgrootouders leven is er een reserve voorzien in hun voordeel.

ONGEHUWDE OF NIET MEER GEHUWDE MET KINDEREN

Men kan de helft van zijn nalatenschap weggeven wanneer men één kind heeft. Dit wordt één derde als men twee kinderen, en één vierde als men drie of meer kinderen nalaat. Dit beschikbaar gedeelte kan men geven aan om het even welke derde of als extra aan een van zijn kinderen door dat kind het maximum te geven en het minimum aan de overige kinderen. In dit geval zal men rekening houden met de door de testamentmaker reeds gedane schenkingen.

ONGEHUWDE OF NIET MEER GEHUWDE ZONDER KINDEREN

Indien ouders, groot- of overgrootouders overleden zijn, mag men zijn ganse nalatenschap geven aan wie men wil. Uiteraard zal dit bij testament gebeuren. Maar zolang de ouders, grootouders of overgrootouders leven, is er een reserve voorzien in hun voordeel.

Een testament is een
strikt persoonlijke akte.

Wat is precies een testament

Volgens de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek is een testament “een steeds herroepbare akte, waarbij de erflater voor de tijd dat hij niet meer in leven zal zijn, over het geheel of een deel van zijn goederen beschikt”.

De erflater/erflaterster kan voor het geheel (algemeen legaat) of voor een gedeelte (bijzonder legaat of een legaat onder algemene titel) van zijn/haar goederen een regeling treffen. Een testament kan steeds herroepen worden, er kunnen beschikkingen aan toegevoegd worden of er kan zelfs een geheel nieuw testament opgesteld worden.

WIE KAN EEN TESTAMENT MAKEN

Iedereen die gezond van geest is, door de wet niet onbekwaam verklaard is en de leeftijd van 16 jaar bereikt heeft, kan zelf bepalen hoe na zijn overlijden zijn goederen zullen verdeeld worden. Een minderjarige van 16 jaar zal slechts een legaat kunnen maken over maximum de helft van de goederen waarover hij beschikt. Als zijn beide ouders nog leven, zelfs maar over een vierde van zijn vermogen.

Vanaf 18-jarige leeftijd kan elke persoon over het geheel van zijn goederen beschikken. Een hoge leeftijd speelt geen rol. Methusalem in de gezegende leeftijd van 110 lentes, kan perfect een testament maken, indien hij maar gezond van geest is. Of hij dezelfde gezondheid van geest zal

hebben de dag van zijn overlijden maakt niets uit.

WIE KAN EEN TESTAMENT ONTVANGEN

Minderjarigen of onbekwaamverklaarden kunnen in principe wel erven. Daarentegen belet de wet sommige personen om bij testament te erven. Zo zal iemand die nog niet verwekt is op het ogenblik van het overlijden van de erflater niet kunnen erven. Daarentegen zal een ongeboren kind dat levensvatbaar geboren wordt wél erven.

HET CENTRAAL REGISTER VAN TESTAMENTEN (CRT)

EEN TESTAMENT IS EEN STRIKT PERSOONLIJKE AKTE

Zo kunnen echtgenoten geen gezamenlijk testament maken.

Ieder stelt op een afzonderlijk blad zijn uiterste wilsbeschikking op.

Zij mogen wel samen voorzien in een contractuele erfstelling (zie hierna).

INSCHRIJVING IN HET CENTRAAL REGISTER VAN TESTAMENTEN (CRT)

Hier worden alle gegevens van openbare, internationale en eigenhandige testamenten bijgehouden. Indien een testament bij een notaris in bewaring wordt gegeven,

wordt dit ingeschreven in het CRT indien de testamentmaker hierom verzoekt.

In dit register worden de identiteit van de testamentmaker, de naam van de notaris en de datum van de akte opgenomen.

Uiteraard blijft de inhoud van het testament geheim zolang de erflater leeft; ook kan men niet te weten komen of iemand al dan niet een testament gemaakt heeft.

Na het overlijden wordt het CRT geraadpleegd, mits voorlegging van een overlijdensakte of enig ander document dat het overlijden bewijst, kan men meedelen of er al dan niet een testament bestaat.

Registratie zal eveneens plaatsvinden in geval van gedeeltelijke of volledige herroeping of nadat wijzigingen werden aangebracht aan een reeds vroeger geregistreerd testament.

VERSCHILLENDE VORMEN

HET NOTARIEEL (OF OPENBAAR) TESTAMENT

Is een notariële akte, die verleden wordt voor twee notarissen of één notaris in tegenwoordigheid van twee getuigen. De erflater dicteert zijn testament aan de notaris die er een akte van opmaakt.

Deze vorm is noodzakelijk voor personen die niet kunnen schrijven. Het is gebruikelijk dat de erflater bij het dicteren gebruik maakt van een nota die hij vooraf zelf, meestal in overleg met de notaris, heeft opgesteld.

Deze vorm is dus zeer aanbevelenswaardig wanneer de testamentmaker onzeker is over de geldigheid van zijn schikkingen. Sedert begin 2011 moet de notaris het gedicteerde gedeelte van het testament niet

meer eigenhandig schrijven. Hij mag het sindsdien ook in getypte vorm op papier zetten.

Nadien wordt het testament door de notaris voorgelezen en door allen ondertekend.

HET INTERNATIONAAL TESTAMENT

Dit wordt door de erflater aan de notaris aangeboden, die in tegenwoordigheid van twee getuigen er een verklaring over opmaakt.

De getuigen zijn absoluut noodzakelijk en kunnen niet vervangen worden door een tweede notaris.

Het internationaal testament moet schriftelijk opgesteld worden, maar moet niet noodzakelijk door de erflater zelf geschreven worden. Een familielid of vriend mag dit in zijn plaats doen. De taal waarin het opgemaakt wordt speelt geen rol. Het mag worden getypt.

HET EIGENHANDIG (OF ONDERHANDS) TESTAMENT

Zoals het woord zegt, wordt dit testament volledig van de eerste tot de laatste letter eigenhandig door de testamentmaker geschreven, gedateerd en ondertekend. Hier zijn geen getuigen bij nodig.

Essentieel is dat het door de testamentmaker zelf geschreven is. Laten schrijven of typen is uit den boze. Hoe of waarop het wordt geschreven is niet belangrijk. Alle voorwerpen zijn toegestaan: een blad papier, een omslag, een stuk hout...

Wel moet men er rekening mee houden dat het testament na overlijden aan een notaris zal aangeboden worden.

Het mag geschreven worden met een vulpen, potlood of stift.

Toevoegingen, woorden over andere heen geschreven en/of postscripta zijn toegelaten.

Natuurlijk is het beter een ordelijk en overzichtelijk werkstuk op te stellen. Eventueel schrijft men het eerste ontwerp volledig opnieuw.

Tweede vereiste is dat de erflater zijn testament dateert. De datum is voldoende. Het uur kan nuttig zijn als er meerdere testamenten zouden bestaan. Aan de hand van de datum zal later nagegaan kunnen worden of de erflater op dat ogenblik bekwaam was om een testament te maken.

Wanneer er meer dan één testament is, zal er nagezien moeten worden welk het laatste is en of dit al dan niet vorige testamenten herroept of eenvoudigweg aanvult.

Tot slot moet het testament door de erflater zelf ondertekend worden.

De gebruikelijke manier van ondertekenen volstaat.

Bij voorkeur wordt er ook voor gezorgd dat tekst, datum en handtekening bij elkaar aansluiten.

DE CONTRACTUELE ERFSTELLING

De testamenten moeten door elke erflater individueel opgemaakt worden.

De enige wettelijke uitzondering op deze regel vormt de contractuele erfstelling waarbij twee echtgenoten elkaar wederkerig het grootst beschikbaar gedeelte van hun nalatenschap vermaken voor het geval zij als eerste zouden overlijden.

Deze contractuele erfstelling kan ofwel in het huwelijkscontract opgenomen worden (en kan dan alleen herroepen worden in onderling akkoord) ofwel in een latere akte (en is dan eenzijdig herroepelijk).

Daar men geen aanvullende legaten kan inlassen of geen regelingen kan voorzien voor het geval men samen zou overlijden of voor het geval men de langstlevende is, is dit een minder en minder voorkomende vorm van testament.

EEN VOORBEELD

De inhoud moet een duidelijke en exacte weergave zijn van de wil van de erflater. Immers na zijn overlijden rest enkel de geschreven tekst en kan hijzelf geen toelichting meer geven.

Het zou jammer en misschien zelfs pijnlijk zijn, mocht de interpretatie niet overeenstemmen met de wil van de erflater.

In een testament kan de erflater beschikken over zijn ganse vermogen of over een gedeelte ervan ten voordele van een of meer personen of instellingen, al dan niet in gelijke verhouding.

Bijvoorbeeld: 30% aan ..., 20% aan ..., 10% aan ...

Er moet duidelijk aangegeven worden welke personen bedoeld worden. Ook voorziet men het best wat er moet gebeuren indien bepaalde personen voor de erflater overleden zouden zijn. Gaat de erfenis dan naar de afstammelingen van deze vooroverleden personen of erven de andere legatarissen in hun plaats?

Instellingen moeten ook duidelijk aangewezen en omschreven zijn.

Al naar gelang van de inhoud, onderscheiden wij:

- een beschikking over **al** de goederen die de erflater bij zijn overlijden nalaat: **een algemeen legaat**;

“.. stel aan als mijn algemene legataris, mijn goede vriendin ....

Antwerpen, 1 februari 2015.
(handtekening)

- een beschikking over een **gedeelte** van de goederen, roerend of onroerend:

een legaat onder algemene titel;

“ ... laat de helft van mijn roerende goederen na aan mijn goede vriend ....

Brussel, 1 februari 2015.

(handtekening)

- een beschikking over **een bepaald goed**: **een bijzonder legaat**;

“... geef mijn appartement te Kortrijk, Markt 7 aan ....

Hasselt, 1 februari 2015.

(handtekening)

- een combinatie is uiteraard mogelijk.

Ook kan een vertrouwenspersoon aangewezen worden als uitvoerder van het testament.

Bepaalde schikkingen kunnen worden voorzien, zoals voor de kerkdienst, de begrafenis, de crematie, enz.

FORMALITEITEN NA HET OVERLIJDEN

Kort na het overlijden van de erflater neemt u het best contact op met de notaris.

Via opzoeken bij het CRT of bij het registratiekantoor, zal hij nagaan of het voorgelegde testament wel degelijk het juiste is.

Er kunnen immers verschillende testamenteën in omloop zijn, testamenteën die mogelijk elkaar aanvullen, maar eventueel elkaar ook kunnen tegenspreken of uitsluiten.

Het testament of de testamenteën die bruikbaar zijn, zullen een aparte weg volgen al naar gelang van:

de vorm waarin het is opgemaakt:

- een openbaar testament zal door de notaris die het heeft opgemaakt of door zijn opvolger binnen de vier maanden ter registratie aangeboden worden;
- een eigenhandig testament wordt overhandigd aan de notaris, die daarvan een akte opmaakt waaraan het eigenhandig testament zal gehecht worden;
- een internationaal testament berust reeds in een verzegelde omslag bij de notaris en zal door hem geopend worden nadat hij op de hoogte werd gebracht van het overlijden.

de beschikkingen die het inhoudt:

na de formaliteiten van registratie, aanbidding of opening, is het nog mogelijk dat er een afgifte of een inbezitstelling moet gevraagd worden. Dit kadert in de verdere afwerking van het notariële dossier.

NUT VAN EEN TESTAMENT EN DE FORMULERING VAN DE BESCHIKKING

Een testament wordt vooral gebruikt door personen die geen kinderen hebben. Voor gehuwden in die situatie is het belangrijk dat zij een beschikking maken voor de goederen die hen eigen zijn, daar de goederen van de gemeenschap automatisch in volle eigendom toekomen aan de overlevende.

Een andere mogelijkheid bestaat erin een verdere erfgenaam of een vreemde aan te stellen tot bijzonder legataris van een bepaalde som of een bepaalde zaak met vrijstelling van erfbelasting. Dat betekent dat de algemene legataris niet alleen erfbelasting zal moeten betalen op zijn deel, maar ook op het deel dat de bijzondere legataris krijgt.

WELKE VORM KIEZEN

Op het eerste gezicht lijkt een eigenhandig testament het eenvoudigst en het goedkoopst. Het risico is echter reëel dat dit verloren gaat of in handen van een niet-erfgenaam belandt met alle mogelijke gevolgen.

Daarenboven is er een probleem van bewaring. Men vergeet waar het testament ligt of het kan zelfs vernietigd worden. Hieraan kan verholpen worden door het bij een notaris in bewaring te geven die zal zorgen voor bekendmaking in het CRT. Tussen uw eigen papieren steekt u dan een briefje zodat uw erfgenamen weten dat zij na uw overlijden contact met die bepaalde notaris moeten opnemen.

Hoe dan ook, de bewijskracht van een onderhands testament is gering. Het volstaat dat de erfgenamen het niet erkennen opdat de legatarissen moeten bewijzen dat het wel de erfflater is geweest die het heeft ondertekend.

Het internationaal testament zal misschien nuttiger zijn voor een wereldburger en is steeds rechtsgeldig, ongeacht de plaats waar het werd opgemaakt, de ligging van de goederen, de nationaliteit en de woon- of verblijfplaats van de erfflater.

CONCLUSIE

Het notarieel testament heeft grote bewijskracht en de juistheid van de juridische en technische formulering ervan is gegarandeerd. Men heeft ook dadelijk zekerheid over de bewaring.

NOTA'S

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

NOTA'S

Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat
Nederlandstalige Raad
Verantwoordelijke uitgever: P. Verhaegen
Bergstraat 30/34
1000 Brussel
2015
D/2015/1928/8
Maart 2015
<http://www.notaris.be>

Informatiebrochure uitgegeven door de
Nederlandstalige Raad van de Koninklijke
Federatie van het Belgisch Notariaat
Bergstraat 30-34 - 1000 Brussel